

PRELAZNI IZVEŠTAJ 1¹

3-15. april 2008.

Izvršni rezime

- 13. marta 2008. predsednik Republike Srbije raspustio je Skupštinu i raspisao prevmene parlamentarne izbore koji će biti održani 11. maja 2008, istovremeno sa lokalnim i pokrajinskim izborima.
- Izborna trka za 250 poslaničkih mandata u Skupštini vodiće se u okviru jedinstvene izborne jedinice koja obuhvata celu zemlju, a mandati će biti raspodeljeni srazmerno broju dobijenih glasova, među izbornim listama koje su prešle cenzus od 5% glasova birača koji su glasali. Ovaj prag se ne odnosi na političke stranke nacionalnih manjina.
- Iako zakonodavni okvir, generalno, obezbeđuje osnovu za sprovođenje demokratskih izbora, i dalje je prisutan niz pitanja koja je potrebno rešiti. Među njima se nalaze i odavno utvrđene preporuke OEBS-a/KDILJP-a formulisane nakon posmatranja izbora u proteklom periodu i odredbe u vezi sa formiranjem nacionalnog biračkog spiska koje treba da budu sprovedene.
- Predstojeće izbore sprovodi izborna administracija na tri nivoa, koja se sastoji od Republičke izborne komisije (RIK), srednjeg nivoa koji sačinjavaju jedna Pokrajinska izborna komisija, dve gradske izborne komisije i 161 opštinska izborna komisija (OIK) i oko 8.246 biračkih odbora (BO) na nižem nivou. Birački spiskovi su otvoreni za uvid javnosti od 14. marta do 25. aprila.
- RIK je izdao uputstvo za regulisanje istovremenog sprovođenja parlamentarnih i lokalnih izbora i, između ostalog, utvrdio sastav izbornih komisija na nižem nivou zaduženih za sprovođenje oba izborna postupka. Iako obrazloženje ove odluke odražava nameru da se obezbedi optimizacija državnih sredstava i mada ta odluka uživa podršku svih političkih stranaka, ona nije u potpunosti usklađena sa postojećim zakonskim odredbama.
- Vlasti u Srbiji su odlučile da sprovedu parlamentarne i lokalne izbore u oblastima Kosova gde žive Srbi. Iako UNMIK nije izneo nikakve primedbe na održavanje parlamentarnih izbora na Kosovu, on smatra da održavanje lokalnih izbora toga datuma predstavlja kršenje Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti UN.
- Do danas, RIK je registrovao devet izbornih lista. Rešavajući žalbu uloženu od strane 81 predstavnika opozicije odlazećeg saziva Skupštine, 8. aprila, Ustavni sud je obustavio sprovođenje odredbe uputstva RIK-a, na osnovu kojeg političke stranke

¹ Iako je ovaj izveštaj preveden na srpski jezik, jedini zvanični dokument ostaje verzija na engleskom jeziku.

OEBS/KDILJP Ograničena misija za posmatranje izbora, Prelazni izveštaj (3.-15.april 2008.)
nacionalnih manjina treba da prikupe samo 3.000 potpisa umesto 10.000, da bi registrovale svoje izborne liste.

- Političke stranke su pokrenule svoje kampanje pre otprilike dve sedmice. Širok spektar medija funkcioniše u slobodnom okruženju regulisanom labavim zakonskim okvirom. I dok javni TV emiter, RTS, u svom izveštavanju pokriva sve učesnike na izborima, privatni emiteri su svoje izveštavanje usredsredili na stranke zastupljene u odlazećem sazivu Skupštine.

Uvod

Trinaestog marta 2008. godine, predsednik Srbije je raspisao prevremene parlamentarne izbore za 11. maj 2008, koji će biti održani istovremeno sa pokrajinskim i lokalnim izborima, već raspisanim za taj isti datum. Po prijemu poziva od predsednika Narodne skupštine Srbije, Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava OEBS-a (OEBS/KDILJP), 3. aprila, uspostavila je Ograničenu misiju za posmatranje izbora (OMPI).

OMPI OEBS-a/KDILJP-a, a na čijem čelu se nalazi gospodin Nikolai Vulčanov, sastoji se od desetočlanog tima analitičara, čije je sedište u Beogradu i 24 dugoročna posmatrača koji su 14. aprila raspoređeni na 12 lokacija širom zemlje. Članovi ovog tima eksperata i dugoročni posmatrači upućeni su iz 20 zemalja učesnica OEBS-a. Imajući u vidu prethodne nalaze u vezi sa odvijanjem izbornog postupka na dan izbora u Srbiji, koji ukazuju na sve veću efikasnost u sprovođenju izbornog postupka na nivou biračkih mesta², OEBS/KDILJP je odlučio da ne raspoređuje kratkoročne posmatrače, te, stoga, neće preduzimati sistematsko ili sveobuhvatno posmatranje postupka na dan izbora.

OMPI OEBS-a/KDILJP-a za posmatranje izbora ne vrši posmatranje lokalnih i pokrajinskih izbora, međutim, može dati komentare o tim izborima ukoliko oni mogu imati uticaja na sprovođenje parlamentarnih izbora.

Politički kontekst

U periodu između januara i marta 2008 godine, Vlada premijera Vojislava Koštunice suočila se sa velikom krizom između koalicioničkih partnera, Demokratske stranke (DS) i G-17 Plus, s jedne strane i Demokratske stranke Srbije (DSS) gospodina Koštunice, sa druge, koja je nastupila u vezi sa sadržajem njihovog koalicionog sporazuma iz maja 2007, a posebno u vezi sa saradnjom sa Evropskom unijom. Ovaj spor je doveo do raspada koalicione Vlade i raspuštanja Skupštine.

Devet političkih stranaka i koalicija već je registrovalo svoje izborne liste za učešće na ovim izborima.³ Konstatovano je da u jednom broju opština, političke stranke koje su ušle u koalicije za parlamentarne izbore, nastupaju samostalno na nivou lokalnih izbora.

² Vidi izveštaje posmatrača na www.osce.org/odihr

³ Među njima se nalaze koalicija „Za evropsku Srbiju – Boris Tadić“ koju sačinjavaju Demokratska stranka (DS), G-17 Plus, Liga socijaldemokrata Vojvodine, (LSV), Sandžačka demokratska partija

Zakonodavni okvir i izborni sistem

Parlamentarni izbori su regulisani Ustavom iz 2006. godine i Zakonom o izboru narodnih poslanika, sa poslednjim izmenama i dopunama iz 2004. Pored toga, određeni aspekti postupka podležu propisima i odlukama RIK-a, kao i drugim zakonskim propisima.

Zakonodavni okvir, generalno, obezbeđuje solidnu osnovu za sprovođenje demokratskih izbora. Međutim, jedan broj aspekata ovog postupka nije adekvatno regulisan i iziskuje odgovarajuće propise RIK-a. Pored toga, ostao je niz nerešenih pitanja⁴ na koja je ukazano u prethodnim izveštajima OEBS-a/KDILJP-a, kao i u Zajedničkoj oceni o izbornom zakonodavstvu koju su doneli OEBS/KDILJP i Venecijanska komisija.⁵

Narodna skupština Srbije sastoji se od 250 poslanika koji se biraju na četiri godine u jedinstvenoj izbornoj jedinici koja obuhvata celu zemlju, a na osnovu izbornih lista sa više kandidata. Raspodela mandata biće izvršena srazmerno broju dobijenih glasova, između izbornih lista koje su dobile više od 5% od svih glasova birača koji su glasali. Ovaj cenzus od 5% ne odnosi se na političke stranke nacionalnih manjina. Izborne liste mogu registrovati političke stranke, koalicije političkih stranaka i grupe građana; zakon ne dopušta kandidaturu pojedinaca.

Izborna administracija

Predstojeće izbore sprovodi izborna administracija koja se sastoji iz tri nivoa, a koju sačinjavaju Republička izborna komisija (RIK), jedna Pokrajinska izborna komisija (Vojvodina), dve gradske izborne komisije (Beograd i Niš), 161 opštinska izborna komisija (OIK) i oko 8.246 biračkih odbora (BO). Pored toga, otprilike 30 članova ili zamenika članova RIK-a radi kao regionalni koordinatori.

(SDP) i Srpski pokret obnove (SPO); „Srpska radikalna stranka – Vojislav Šešelj“ (SRS); koalicija „Demokratska stranka Srbije – Nova Srbija – Vojislav Koštunica“ (DSS-NS); „Liberalno demokratska partija – Čedomir Jovanović“, koju sačinjavaju Liberalno demokratska partija (LDP), Socijaldemokratska unija (SDU) i Demo-hrišćanska stranka Srbije (DHSS); koalicija „Socijalistička partija Srbije – Partija ujedinjenih penzionera Srbije – Ujedinjena Srbija“ (SPS-PUPS-US); koalicija „Mađarska koalicija – Istvan Pastor“ koju sačinjavaju Savez vojvodanskih Mađara (SVM), Demokratska zajednica vojvodanskih Mađara (DZVM) i Demokratska stranka vojvodanskih Mađara (DSVM), i „Bošnjačka lista za evropski Sandžak – Dr Sulejman Ugljanin“ (sličnost između naziva „Za evropski Sandžak“ i naziva koalicije koju predvodi DS „Za Evropsku Srbiju“ može dovesti birače u zabludu). Od devet izbornih lista, samo šest je predstavilo svoje kandidate za svih 250 poslaničkih mandata u Narodnoj skupštini.

⁴ Naročito u vezi sa propustom da se do sada reši pitanje: uspostavljanja srednjeg nivoa izbornih komisija za izbore na nacionalnom nivou, prava političkih stranaka i koalicija da odrede raspodelu mandata na osnovu svojih lista ne pridržavajući se redosleda po kojem su kandidati navedeni na listi, kriterijuma za prijavljivanje kandidature kao politička stranka nacionalne manjine ili koalicija političkih stranaka nacionalne manjine, nejasnoća u pogledu praćenja finansijskog aspekta kampanje, nepostojanja odredbi u vezi sa učešćem domaćih ili međunarodnih posmatrača i neadekvatnih odredbi za rešavanje izbornih sporova.

⁵ *Zajedničke preporuke u vezi sa zakonima o parlamentarnim, predsedničkim i lokalnim izborima i sprovođenjem izbora u Republici Srbiji*, Mišljenje br. 347/2005, 23. mart 2006, CDL-AD(2006)013. Vidi na sajtu www.venice.coe.int

OEBS/KDILJP Ograničena misija za posmatranje izbora, Prelazni izveštaj (3.-15.april 2008.)

RIK je usvojio uputstvo na osnovu kojeg se formira pet opštinskih izbornih komisija i jedan broj radnih grupa u cilju sprovođenja izbora u 23 opštine na Kosovu. Privremena administrativna misija Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) naznačila je, 9. aprila, da se ne protivi održavanju parlamentarnih izbora na Kosovu. Nasuprot tome, izjavila je da bi

sprovođenje lokalnih izbora od strane organa vlasti Srbije na Kosovu, 11. maja, „predstavljalo kršenje Rezolucije 1244 Saveta bezbednosti UN i mandata UNMIK-a“.⁶

Stalni sastav RIK-a sačinjava predsednik i 16 članova i njihovih zamenika, svi postavljeni od strane Narodne skupštine. Narodna skupština takođe vrši naimenovanje jednog sekretara bez prava glasa i jednog člana bez prava glasa, koji predstavlja Republički statistički zavod. U proširenom sastavu se nalazi jedan predstavnik svakog podnosioca registrovane izborne liste.

Nakon raspisivanja parlamentarnih izbora, RIK je usvojio niz propisa u vezi sa sprovođenjem parlamentarnih izbora, sprovođenjem lokalnih izbora na „Kosovu i Metohiji“ i koordinisanim sprovođenjem svih izbora u isto vreme. Ovi propisi imaju za cilj da se, između ostalog, troškovi izbornog postupka svedu na optimalan nivo. Na osnovu njih su ustanovljeni jedinstvena struktura izborne administracije i postupci za sve izbore, koji nisu u potpunosti usklađeni sa postojećim zakonima kojima se regulišu različite vrste izbora.

Lokalne izborne komisije, koje su posebno predviđene Zakonom o lokalnim izborima, odigraće odgovarajuću ulogu na Parlamentarnim izborima, iako se u Zakonu o izboru narodnih poslanika, kao jedina tela zadužena za sprovođenje parlamentarnih izbora, navode RIK i birački odbori. Prilikom prethodnih izbornih postupaka za parlamentarne izbore, RIK je formirao ad hok radne grupe na opštinskom nivou, koje su bile zadužene za izbornu logistiku. Iako procedure koje je usvojio RIK za predstojeće izbore imaju svoje obrazloženje u kontekstu sprovođenja istovremenih izbora, situacija gde institucije zadužene za sprovođenje izbora vrše izmenu važećeg zakonodavnog okvira, nije zadovoljavajuća.

U Zakonu o izboru narodnih poslanika nedostaju odredbe o akreditaciji domaćih i međunarodnih posmatrača. Mada je ovo pitanje obuhvaćeno Uputstvom RIK-a, nova relevantna odredba RIK-u daje diskreciono pravo da odbije akreditaciju međunarodnim posmatračima, bez obzira na poziv koji su dobili od organa vlasti i pozitivno mišljenje Vlade.

Od raspisivanja izbora, RIK održava redovne sastanke u skladu sa novim pravilnikom. Po proglašenju izbornih lista koje se vrši odlukom RIK-a, predstavnici izbornih lista se postepeno uključuju u prošireni sastav RIK-a. Na osnovu tih odluka, podnosioci izborne liste takođe imaju pravo da naimenuju kandidate za biračke odbore, koji moraju biti osnovani do ponoći, 5. maja 2008.

Upis birača

⁶ Novinska agencija Beta, 10. april 2008.

OEBS/KDILJP Ograničena misija za posmatranje izbora, Prelazni izveštaj (3.-15.april 2008.)
Na osnovu zakona⁷, potrebno je uspostaviti jedinstven, povezan, elektronski nacionalni birački spisak. Takav centralni birački spisak još nije uspostavljen. Umesto toga, postoje razni opštinski kompjuterizovani birački spiskovi sastavljeni u različitim elektronskim formatima.

Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu vrši nadzor nad vođenjem biračkih spiskova, koji bi trebalo da se ažuriraju svake godine. Opštinski organi, zajedno sa Ministarstvom za unutrašnje poslove, zaduženi su za unos izmena u birački spisak kao što su izmene koje se unose kada lice navršši 18 godina ili prilikom promene prebivališta. Birači u inostranstvu su mogli da se prijave ambasadama i konzulatima radi registracije, do 20. aprila.

Do danas, OMPI nije primila nikakve prigovore u vezi sa biračkim spiskom.

Okruženje u kojem se odvija kampanja

Iako će se 11. maja parlamentarni izbori održati istoga dana kada i redovno raspisani izbori za skupštine na opštinskom, gradskom i pokrajinskom nivou, neki domaći analitičari su izrazili mišljenje da će, izuzev ograničenog broja oblasti, gde kampanju vode jake regionalne stranke ili moćni lokalni političari, na nacionalnom nivou preovladavati politička pitanja koja će imati jak uticaj na lokalne izbore.

Glavne političke stranke su pokrenule svoje kampanje pre otprilike dve nedelje. Glavne teme kampanje do sada su Kosovo, pozicija Srbije u odnosu na Evropsku uniju i rad odlazeće Vlade. Pitanje Kosova i integracije sa EU naročito se koristi za označavanje razlika između učesnika na izborima. Rad Vlade je postao sporno i kontroverzno pitanje između bivših partnera, a sadašnjih konkurenata, Demokratske stranke (DS) predsednika Tadića sa partnerima iz G-17 Plus, sa jedne strane, i Koalicije Demokratske stranke Srbije (DSS) premijera Koštunice i Nove Srbije (NS), sa druge. Ova sporenja su dala povoda optužbama na ličnom planu, koje su usmerene na članove Vlade. Do danas najjača opoziciona stranka, SRS, ostala je po strani u odnosu na ova pitanja. U međuvremenu, potpredsednik SRS-a, Tomislav Nikolić, započeo je kampanju skupom u Gračanici/Kosovo, naznačujući mogućnost tešnje saradnje sa Kinom, Rusijom, Azijom i zemljama Latinske Amerike, a slabije saradnje sa zemljama koje su priznale nezavisnost Kosova.⁸

Političke stranke i javnost posvećuju veliku pažnju pitanju mogućih postizbornih koalicija. Domaći analitičari su izrazili mišljenje da će, nakon izbora, vladina koalicija morati da uključi najmanje tri političke stranke.

Kada je reč o političkim strankama nacionalnih manjina, mađarske političke stranke postigle su zajedničku platformu koja se zasniva na želji za poboljšanjem statusa Mađara u Srbiji i obrazovale su predizbornu koaliciju. Dve bošnjačke političke stranke iz Raške (Sandžaka) nastavljaju svoju predizbornu kampanju, koja je, kao i u prošlosti, dovela do nekoliko sukoba između njihovih aktivista. U pozitivnom razvoju događaja, sve političke stranke u regionu, koje učestvuju na izborima, uključujući i ove dve stranke, potpisale su kodeks ponašanja, 15. aprila, kojim su se obavezale na pošteno ponašanje tokom kampanje

⁷ Član 12.1 Zakona o izboru narodnih poslanika

⁸ Tanjug, 5. april 2008.

OEBS/KDILJP Ograničena misija za posmatranje izbora, Prelazni izveštaj (3.-15.april 2008.) i izbora.⁹ Još se ne zna da li će stranke albanske manjine iz Preševske doline odlučiti da učestvuju, a ukoliko to učine, da li će moći da prikupe neophodnih 10.000 potpisa za registraciju.

Odluka Ustavnog suda da se obustavi sprovođenje propisa kojim se političkim strankama nacionalnih manjina nalaže da dostave samo 3.000 potpisa prilikom registracije, po svojoj prilici će otežati registraciju najmanje jednoj od dve političke stranke Roma, Uniji Roma Srbije (URS), koja je izrazila svoju zabrinutost OMPI OEBS-a/KDILJP-a. Mađarske stranke su ponudile svoju podršku svakoj drugoj političkoj stranci nacionalne manjine prilikom prikupljanja potpisa.

Mediji

Medijsku scenu karakteriše raznolik spektar medija koji funkcionišu u slobodnom okruženju regulisanom labavim zakonskim okvirom. Televizija je najbitnije sredstvo informisanja po udelu koji ima u pogledu tržišta i gledalaca i predstavlja glavni izvor informacija. Tiraž štampanih medija i dalje je među najnižim u Evropi.

Zakonodavni okvir kojim se uređuje izveštavanje medija o kampanji obuhvata odgovarajuće odredbe Zakona o izboru narodnih poslanika i Zakona o radiodifuziji. Zakonom o radiodifuziji uspostavljen je nezavisan regulatorni organ, Republička radiodifuzna agencija (RRA) kao regulator u domenu radiodifuzije, sa širokom nadležnošću koja obuhvata nekoliko oblasti.

Četvrtog aprila, Savet RRA je izdao Opšta obavezujuća uputstva radio i televizijskim stanicama u vezi sa ponašanjem na lokalnim, pokrajinskim i republičkim parlamentarnim izborima 2008. godine. Prema ovim uputstvima, sve predizborne emisije, izveštaji, reklamni blokovi i ankete na televiziji moraju biti jasno označeni kao „izborni program“, a plaćeni termini moraju stalno imati istaknutu naznaku „plaćen termin“. Javni emiteri su u obavezi da svim učesnicima na izborima obezbede jednako vreme u okviru besplatnih termina, ali mogu da emituju „propagandne reklame“ bez diskriminacije. Javni servis Radio-televizija Srbije (RTS) treba da utvrdi raspored slobodnih termina.

U članu 99 i 100 Zakona o izboru narodnih poslanika predviđeno je osnivanje Nadzornog odbora čije nimenovanje vrši Narodna skupština, radi vršenja opšteg nadzora nad postupcima političkih stranaka, kandidata i sredstava javnog informisanja tokom izborne kampanje. Kao što je bio slučaj i na prošlim izborima, ni za ove izbore nije formiran Nadzorni odbor, a RRA je jedini nadležni organ u odnosu na medije i prigovore u vezi sa medijima tokom ovih izbora. Bez obzira na moguće razloge zbog kojih Nadzorni odbor nije osnovan, mora se naglasiti da bi njegova ovlašćenja daleko prevazilazila nadležnost RRA, koja je ograničena na elektronske medije.

OMPI OEBS-a/KDILJP-a je počela da vrši kvalitativnu i kvantitativnu analizu odabranih medija 3. aprila 2008, kako bi ocenila izveštavanje o kampanji i odgovarajućim političkim subjektima. Aktivnosti praćenja su usredsređene na glavne termine (od 18.00 do 24.00) državnih kanala TV RTS i RTS 2 i dve stanice u privatnom vlasništvu TV B92 i TV

⁹ Inicijativa Misije OEBS-a u Srbiji, Saveta Evrope i Nacionalnog demokratskog instituta.

OEBS/KDILJP Ograničena misija za posmatranje izbora, Prelazni izveštaj (3.-15.april 2008.)
PINK. Takođe se prati i pet privatnih dnevnih listova *Večernje Novosti*, *Blic*, *Kurir*,
Politika i *Press*.

Preliminarni rezultati praćenja televizijskog programa ukazuju da je izveštavanje o kampanji obezbeđeno kroz širok niz formata, uključujući i debate i panel diskusije sa

ekspertima. Plaćene političke spotove na praćenim TV kanalima do danas su objavljivali samo DSS, DS i LDP, a samo su SRS, DSS i DS objavljivali plaćene reklame u štampanim medijima. Javni servis RTS je izveštavao o svim političkim učesnicima na izborima, dok su privatni emiteri izveštavali uglavnom o političkim strankama zastupljenim u poslednjem sazivu Skupštine. Sve skupa, ton izveštavanja praćenih medija uglavnom je bio neutralan, sa izuzetkom tabloida *Kurir*, koji je velik prostor posvetio DS-u, u negativnom tonu.

Institut za medijsku dokumentaciju iz Beograda "EBART Consulting" počeo je da prati medije 15. marta 2008.¹⁰ Njegove aktivnosti praćenja biće usmerene na 30 listova (dnevnih listova, nedeljnika i lokalnih štampanih medija), sedam TV kanala sa nacionalnim frekvencijama i TV Studio B, lokalnu stanicu koju je osnovala Skupština grada Beograda.

Prigovori i žalbe

Svaki birač, kandidat i podnosilac izborne liste ima pravo da uloži žalbu RIK-u zbog povrede izbornog prava tokom izbornog postupka, ili zbog nepravilnosti u postupku naimenovanja kandidata ili glasanja. Prigovor na odluku, postupak ili grešku biračkog odbora mora biti uložen RIK-u u roku od 24 sata od takve odluke ili događaja koji se smatra neregularnim, a RIK je dužan da donese odluku o prigovoru u roku od 48 sati. Ako RIK ne donese odluku o prigovoru u roku od 48 sati, smatra se da je prigovor prihvaćen. Žalbe na odluke RIK-a rešava Vrhovni sud. One moraju biti dostavljene preko RIK-a, u roku od 48 sati. RIK je dužan da preda žalbu i sve dokumente Vrhovnom sudu, u roku od 24 sata nakon njenog prijema.

Kada tužilac nije prisutan, Vrhovni sud razmatra prigovore u vezi sa izborima bez prisustva javnosti. Ovaj aspekt postupka je bio kritikovan svaki put u dosadašnjim izveštajima OEBS-a/KDILJP-a, kao i u Zajedničkim preporukama koje su OEBS/KDILJP i Venecijanska komisija doneli 2006. godine, zbog toga što nisu obezbeđene „garancije za pošten, javan i transparentan pretres“. Odluka se donosi najkasnije 48 sati nakon prijema žalbe. Odluka o žalbi odmah stupa na snagu, a protiv nje ne može biti uložen ni zahtev za vanrednu reviziju sudske presude, niti zahtev za obnavljanje postupka (kao što je predviđeno Zakonom o upravnom postupku).

Do 14. aprila, RIK je primio deset prigovora u vezi sa izbornim postupkom. Među njima su, između ostalog, prigovor SRS-a na uputstvo RIK-a prema kojem političke stranke nacionalne manjine moraju da pribave samo 3.000 potpisa umesto 10.000, da bi registrovale svoje izborne liste, kao i prigovor DS-a na odredbu istog uputstva kojom se RIK-u daje diskreciono pravo u vezi sa akreditacijom stranih posmatrača. Tri zasebna prigovora dostavila su tri člana LDP-a u vezi sa usvajanjem „Uputstva o sprovođenju lokalnih izbora na Kosovu i Metohiji“. Dva prigovora je uložila i Stranka demokratske

¹⁰ Ovo praćenje se vrši na bazi zahteva koji je dostavilo pet političkih stranaka: DS, DSS, SRS, SPS i LDP.

OEBS/KDILJP Ograničena misija za posmatranje izbora, Prelazni izveštaj (3.-15.april 2008.)
akcije, u kojima se navodi da nemaju adekvatnu zastupljenost s obzirom na sastav biračkih odbora u nekoliko opština Južne Srbije, a G-17 Plus je uložio jedan prigovor u kojem traži objašnjenje u vezi sa proširenim sastavom biračkih odbora.

Većina prigovora je odbijena kao neosnovana ili je odbačena zbog zakasnelog podnošenja. LDP je uložio žalbu Vrhovnom sudu na odluke RIK-a u vezi sa njegovim prigovorima,

koji ih je uputio Okružnom sudu u Beogradu; predmeti su u postupku rešavanja. Predmet u vezi sa uslovima koje manjinske političke stranke moraju da ispune da bi registrovale svoje izborne liste predat je Ustavnom sudu (vidi napred, Okruženje u kojem se odvija kampanja).

Aktivnosti OMPI OEBS-a/KDILJP-a

Zemlje učesnice OEBS-a su uputile 24 dugoročna posmatrača, koji su raspoređeni 12. aprila. RIK je blagovremeno izdao akreditacije svim članovima OMPI OEBS-a/KDILJP-a. OMPI OEBS-a/KDILJP-a je uspostavila kontakte sa RIK-om, diplomatskom zajednicom u zemlji, političkim strankama i civilnim društvom. Prvi brifing sa predstavnicima diplomatske zajednice održan je 18. aprila 2008. Rukovodilac OMPI OEBS-a/KDILJP-a susreo se sa predstavnicima Parlamentarne skupštine OEBS-a i Parlamentarne skupštine Saveta Evrope u kontekstu prvih predizbornih poseta.